

การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

A STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATOR SKILLS IN THE 21ST CENTURY
UNDER NAKHON SAWAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

อริสา คงกะพัน¹, สาธร ทรัพย์รวงทอง², สุพัตนา หอมบุปผา³

Arisa Kongkapan¹, Satorn Subruangthong², Supattna Hombubpha³

Corresponding Author E-mail: arisa.kon@nsru.ac.th

Received: Mar 13, 2024; Revised: Mar 18, 2024; Accepted: Apr 21, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 26 คน และครู จำนวน 276 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา 0.67-1.00 และค่าความเที่ยง 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า

1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีทักษะสูงสุดคือทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากและทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีทักษะต่ำสุด คือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและจำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำนวน 2 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง น้อยกว่า 6 ปี กับ 6-10 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง น้อยกว่า 6 ปี กับตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป

คำสำคัญ: ทักษะในศตวรรษที่ 21, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education degree Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

²ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were 1) to study school administrator skills in the 21st century and 2) to compare the school administrators and teachers' opinions on the school administrator skills in the 21st century classified by position, education level and work experience. The sample consisted of 26 school administrators and 276 teachers from simple random sampling. The instrument was a questionnaire concerning the school administrator skills in the 21st century. It has a content validity value of 0.67-1.00 and reliability at 0.82. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation, t-test independent, analysis of variance (One-Way ANOVA) and post-hoc testing by Scheffé's method. The research findings were as follows:

1. The skills of school administrators in the 21st century in overall was at a high level, when considering in each aspect, the highest skill was communication skills. It was at a highest level, followed by the teamwork skills was at a high level, analytical thinking and creativity skills was at a high level and the lowest was information technology skills. It was at a high level.
2. The comparison of the school administrators and teachers' opinions on the school administrator skills in the 21st century classified by position in overall was the statistically significant difference at .05 level. It was in accordance with the research hypothesis. The classified by education level in overall was not different and work experience was the statistically significant difference at .05 level. It was in accordance with the research hypothesis that was set for 2 pairs, namely school administrators and teachers with less than 6 years, 6-10 years, less than 6 years and more than 11 years of work experience.

Keywords: Skills in 21st Century, School Administrator

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกสภาวะการณ์ ประเทศใดที่ประชากรมีความรู้ ความสามารถมากย่อมส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญต่อผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2562: 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลต่อครู รวมถึงมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางในการนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย นั่นคือผู้เรียนมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิ วิทยุฒิ ตลอดจนมีสมรรถนะสูงเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยนต์ เพาพาน. 2559: 301)

ปัจจุบันโลกกำลังดำเนินอยู่ในศตวรรษที่ 21 ที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทั้งหุ่นยนต์และเครื่องจักร รวมถึงปัญญาประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่สามารถปฏิบัติงานแทนแรงงานคนได้แล้ว แต่ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำสูงสุดและมีหน้าที่พัฒนาสถานศึกษาให้มีมาตรฐานอย่างมีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องมีทักษะที่ปัญญาประดิษฐ์ไม่สามารถทำแทนได้ เช่น ทักษะการสื่อสารที่ต้องจับใจคนฟัง การพูดโน้มน้าวให้บุคคลอื่นสามารถปฏิบัติตามที่ต้องการด้วยความเต็มใจได้ มีการคิดวิเคราะห์ที่ซับซ้อนและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เกิดประโยชน์อยู่เสมอ ตลอดจนรู้จักการทำงานเป็นทีม รวมไปถึงบุคลากรในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถด้วยความรักและความสามัคคี สิ่งเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้และความสามารถของผู้บริหารในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่ควรจะมีและควรส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เรียนมีทักษะดังกล่าวด้วยเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา ดังที่ เมธาพร ชิวชยาภรณ์ (2563: 1) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 และให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งมีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2562: 6)

จากรายงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (2565: 19-20) พบว่าผู้บริหารสามารถนำนโยบาย จุดเน้นและยุทธศาสตร์มาพัฒนาสถานศึกษาโดยกำหนดเป็นแผนงาน โครงการที่ชัดเจน สามารถสื่อสารและจูงใจให้บุคลากรและทีมงานได้รับทราบและถือปฏิบัติ ซึ่งครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาความรู้ โดยในปีการศึกษาที่ผ่านมา มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากหลากหลายสถาบัน ทั้งโล่ประกาศเกียรติคุณ รางวัลผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น รางวัลข้าราชการครูดีเด่น และรางวัลครูชน คนคุณธรรม ซึ่งการได้รับรางวัลส่วนหนึ่งมาจากความสามารถและความมุ่งมั่นตั้งใจของแต่ละบุคคล แต่อีกส่วนหนึ่งมาจากการผลักดันของผู้บริหารในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงเปิดโอกาสให้ได้แสดงศักยภาพที่หลากหลายตามความถนัดของตนออกมาสร้างสรรค์ผลงาน เป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นว่าทักษะของผู้บริหารที่เป็นเลิศสามารถนำพาสถานศึกษา ครูและผู้เรียนให้มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารควรมี เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีคุณภาพ ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้ปฏิบัติงานในสังกัดดังกล่าวจึงมีความสนใจศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาและเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนหรือแก้ไข ให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานใน ตำแหน่ง

การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายทักษะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้ศึกษาขอนำเสนอ ดังนี้

1. ชัยยนต์ เพาพาน (2559: 301) ได้ให้ความหมายทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่น มีความรู้ในส่วนของทฤษฎี บทบาท หน้าที่ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะ และประสบการณ์ การบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ทันสมัย เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก
2. พิมพ์พร จารุจิตร (2559: 206) ได้ให้ความหมายทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง คุณลักษณะสำคัญสำหรับการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำจึงจำเป็นต้องได้รับการ พัฒนาทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการบริหารตนเองเพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สถานศึกษาที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญหรือเชี่ยวชาญของผู้บริหารในการปฏิบัติหน้าที่ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไว้หลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาขอนำเสนอ ดังนี้

1. บุญส่ง กรุงชาติ (2561: 7) ได้ให้ความหมายทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความชำนาญหรือ ความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนำมาปรับใช้ ในสถานศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาในระบบออนไลน์ผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต ตลอดจนการส่งการที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยี มีการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ ครอบคลุมภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหาร สามารถจัดทำสื่อ นำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์สถานศึกษาได้
2. Bellanca, & Brandt (นริศสรา บุญอาด. 2563: 30-31) ได้ให้ความหมายทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยี สมัยใหม่ ซึ่ง ผู้บริหารและคนยุคใหม่โดยเฉพาะยุคศตวรรษ ที่ 21 จะต้องเรียนรู้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารเพราะการสื่อสารที่มี การพัฒนาอย่างรวดเร็วและอย่างกว้างขวาง

สรุปได้ว่า ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยี ได้อย่างคล่องแคล่ว มีความรอบรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงสามารถใช้ข้อมูล สารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อการตัดสินใจและบริหารจัดการข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีใน การจัดการเรียนการสอน สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ออนไลน์ภายในสถานศึกษาและจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทำให้

ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสนับสนุนให้มีเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอก

ทักษะการสื่อสาร เป็นทักษะที่สำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นทักษะที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ข้อมูล ข่าวสาร ประสบการณ์ ตลอดจนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ซึ่งทำให้มนุษย์สามารถเข้าใจซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพ โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายทักษะการสื่อสารไว้หลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาขอนำเสนอ ดังนี้

1. กุลจิรา รักชนคร, และสุภัทรศักดิ์ คำสามารถ (2563: 279) ได้ให้ความหมายทักษะการสื่อสาร หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์และตีความเนื้อหาของสื่อ เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ผสมผสานกันระหว่างวาทศิลป์กับการแสดงข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้เทคนิค วิธีการผ่านสื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ โดยนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม

2. Chalkiadaki, A (2018: 5) ได้ให้ความหมายทักษะการสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารเชิงโต้ตอบกับบุคคลที่ทำงานด้วยการใช้การสื่อสารที่สามารถเข้าใจซึ่งกันและกันได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบ ต่อส่วนบุคคล สังคมและพลเมือง

สรุปได้ว่า ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการฟัง พูด อ่าน เขียน และสรุปได้อย่างชัดเจน มีกระบวนการในการถ่ายทอดข้อมูลและมีความชัดเจนในคำสั่งมอบหมายงาน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีวิธีการสร้างความมุ่งมั่นให้กับบุคลากร รวมถึงเจรจาหรือแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างโดดเด่น ตลอดจนนำการประชุมในที่สาธารณะและใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเผยแพร่ผลงานไปสู่องค์กรภายนอกได้

ทักษะการทำงานเป็นทีม เป็นทักษะที่ผู้บริหารต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลในองค์กรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน ประสานงานกับทุกฝ่ายให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายทักษะการทำงานเป็นทีมไว้หลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาขอนำเสนอ ดังนี้

1. แพรดาว สอนงพันธ์ (2557: 8-9) ได้ให้ความหมายทักษะการทำงานเป็นทีม หมายถึง ผู้บริหารสามารถนำองค์กรให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและเป็นผู้ตามที่ดีได้เหมาะสมกับสถานการณ์ สร้างความไว้วางใจ ความสามัคคี และบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สร้างคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมองค์กรที่ดีในการปฏิบัติงาน สร้างให้ทุกคนมีความสำคัญและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน ให้ทุกคนในทีมร่วมกันคิด แก้ปัญหาและรับผิดชอบร่วมกัน สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเอง มีการแบ่งปันความรู้ สอนงาน ช่วยเหลือในกระบวนการทำงานของทีม นำพาและพัฒนาบุคลากรให้สามารถเป็นผู้นำ เป็นวิทยากรในระดับกลุ่ม เขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย และอำนวยความสะดวกในการทำงาน

2. บุญส่ง กรุงเทพฯ (2561: 7) ได้ให้ความหมายทักษะการทำงานเป็นทีม หมายถึง ความชำนาญหรือความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำทีม เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่ในการประสานงานและทำแนวทางให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกันหรือประสานงานกัน แบ่งหน้าที่การทำงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงาน ให้โอกาสบุคลากรได้แสดงบทบาทผู้นำในงานที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า ทักษะการทำงานเป็นทีม หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนและรับผิดชอบ พร้อมทั้งผลักดันให้การทำงานโดยมีเป้าหมายเดียวกัน รวมถึงสนับสนุนทีมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีและเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น ตลอดจนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาและสร้างขวัญกำลังใจให้ทีมงานทำงานอย่างเต็มที่

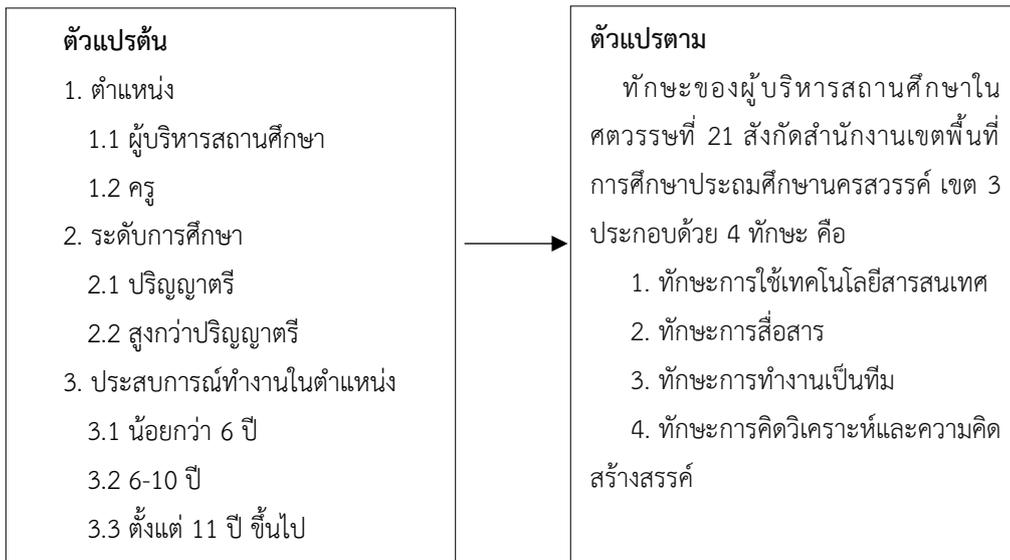
ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเป็นอย่างยิ่ง เพราะทักษะดังกล่าวแสดงออกถึงความสามารถในการคิด วิเคราะห์ รวมถึงคิดสิ่งแปลกใหม่โดยการนำความรู้ ประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ไว้หลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาขอนำเสนอ ดังนี้

1. มณฑาทิพย์ นามนุ (2561: 16) ได้ให้ความหมายทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการทางสมองในการแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างน่าเชื่อถือ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลหรือสิ่งเร้าได้อย่างเป็นระบบ จากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ได้อย่างเป็นองค์รวม คิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ เป็นแบบอย่าง และกระตุ้นให้บุคลากรได้ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดผลดีในการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต

2. กุลจิรา รักษนคร, และสุภัทรรศกดิ์ คำสามารถ (2563: 279) ได้ให้ความหมายทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ ด้วยการนำเอาความรู้ ประสบการณ์เดิมมาปรับใช้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ผลงานมีความทันสมัย โดยสามารถวัดได้จากองค์ประกอบหลักอย่างการมีจินตนาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความท้าทาย และสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์

สรุปได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการคิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความหมายของข้อมูล และเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอแล้วนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ ตลอดจนมีความคิดสร้างสรรค์และคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา รวมถึงกระตุ้นให้ครูมีความกล้าแสดงออกและสามารถบริหารจัดการสถานการณ์ด้วยความยืดหยุ่นได้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 116 คน และครู จำนวน 1,253 คน รวม 1,369 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่าง 302 คน โดยใช้วิธีเทียบสัดส่วน ได้ผู้บริหารสถานศึกษา 26 คน และครู 276 คน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยศึกษาใน 4 ทักษะ ดังนี้ 1. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2. ทักษะการสื่อสาร 3. ทักษะการทำงานเป็นทีม และ 4. ทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถาม และเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบความคิด นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อ ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาใช้ ซึ่งเมื่อผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแล้ว พบว่า ข้อคำถามที่วัดได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์มีจำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อคำถามมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa-Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งหมดนับเท่ากับ 0.82 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ศึกษาจัดส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form โดยใช้วิธี Scan QR Code จำนวน 302 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 18 กันยายน-12 ตุลาคม 2566

3. ผู้ศึกษาได้รับการตอบกลับของแบบสอบถามทาง Google Form โดยได้รับการตอบกลับของแบบสอบถามกลับมา 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา นำมาวิเคราะห์สถิติโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วย สถิติ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไป ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffé

ผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สูงสุด 2 อันดับแรกและอันดับสุดท้ายของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับทักษะสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีเว็บไซต์และโซเชียลมีเดียในการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.66) และระดับทักษะต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับระบบและการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.70)

1.2 ด้านทักษะการสื่อสาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับทักษะสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ได้อย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการสร้างความมุ่งมั่นด้วยการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยให้กับบุคลากรเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.70) ระดับทักษะต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.78)

1.3 ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับทักษะสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.70) ระดับทักษะต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.70)

1.4 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับทักษะสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความกล้าแสดงออกและกล้าที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.63) ระดับทักษะต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตีความและแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.64) และผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา สถานการณ์ และหาสาเหตุของปัญหาได้อย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.64)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำนวน 2 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง น้อยกว่า 6 ปี กับ 6-10 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง น้อยกว่า 6 ปี กับตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก การบริหารในศตวรรษที่ 21 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยทักษะทางการบริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่ความสำเร็จได้ ฉะนั้นการบริหารจึงต้องอาศัยทักษะการสื่อสารเป็นสำคัญเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีการทำงานเป็นทีมเพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา และเมื่อเกิดปัญหาต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งช่วยให้สามารถดำเนินงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิตา เพลินจิต (2558) พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีทักษะสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งความทันสมัยต่าง ๆ นั้นช่วยให้สามารถดำเนินงานและบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธาพร ชิวชยาภรณ์ (2563) พบว่า ทักษะ

ทางด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านทักษะการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีทักษะสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ได้อย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ หรือกล่าวได้อีกนัยคือ ความสำเร็จในการทำงานขึ้นอยู่กับ การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล แก้ววุฒัน (2563) พบว่า ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า ผู้บริหารสามารถถ่ายทอดแนวคิดของตนเองไปยังบุคลากรภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีทักษะสูง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาผลักดันให้ครูทำงานโดยมีเป้าหมายทิศทางเดียวกัน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการทำงานในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสร้างความไว้วางใจ กระตุ้นให้เกิดความสามัคคีและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความมุ่งมั่นและร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัทมา ประทุมสุวรรณ (2562) พบว่า ทักษะการทำงานเป็นทีม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และพบว่า ท่านสามารถกระตุ้นให้ทีมงานร่วมกันปฏิบัติงานให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

4. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีทักษะสูง คือ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นส่งเสริมให้ครูแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าแสดงออก อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชี่ยวชาญในการนำความรู้ใหม่มาพัฒนาการบริหาร โดยอาศัยประสบการณ์เดิมที่มีมาพัฒนาความคิดในรูปแบบใหม่ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561) พบว่า ทักษะทางด้าน การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารมีวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าแสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีหน้าที่ความรับผิดชอบในสถานศึกษาแตกต่างกัน จึงทำให้มีมุมมอง ความคิดและการรับรู้ถึงทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณีรัตน์ พรหมพุ่ม พงษ์ (2560) พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูบางคนจบการศึกษาในระดับเดียวกัน ทำให้ที่มีความคิดเห็นว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้านเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรประพฤติและปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษา

ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561) พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งมีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธาพร ชิวชยาภรณ์ (2563) พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเชียงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ได้แก่ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านนวัตกรรม และทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นตามที่สมมติฐานตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ซึ่งมีการพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับทักษะที่ต่ำสุดของแต่ละด้าน มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับระบบและเทคนิคกระบวนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านทักษะการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสวงหาความรู้ด้วยการเข้าร่วมอบรม สัมมนาหรือการประชุมในงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับใช้ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของตนให้ดียิ่งขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปส่งเสริม สนับสนุนคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อไปได้

1.3 ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา มองเห็นเป้าหมายร่วมกันและร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ รวมถึงควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นเพื่อจะให้เห็นมุมมองหรือแนวคิดที่หลากหลายอันนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาในทุกด้าน

1.4 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ และเน้นทักษะการลงมือปฏิบัติ ศึกษาเทคนิควิธีการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถตีความและแปลความหมายของข้อมูล ตลอดจนเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 พบว่ามีทักษะต่ำสุดในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ศึกษาจึงขอให้ข้อเสนอในการ ทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

2.2 ควรศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กุลจิรา รักษนคร, และสุภัทรศักดิ์ คำสามารถ. (2563). การศึกษารอบแนวคิดในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Modern Learning Development*, 5(2): 274-283.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1): 1-9.
- นริศสรာ บุญสอาด. (2563). ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญส่ง กรุงเทพฯ. (2561). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พรพิมล แก้วอุทัย. (2563). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พิมพ์พร จารุจิตร. (2559). ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*.
- แพรวดาว สอนงผัน. (2557). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฐมวัย เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มณีรัตน์ พรรณพุ่มพุกฤษ. (2560). การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เมธาวร ชิวขยาภรณ์. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเชียงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. *การศึกษาระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. *การศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565*. นครสวรรค์: ผู้แต่ง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). เครื่องมือส่งเสริมการขับเคลื่อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา). กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค.

Chalkiadaki, A. (2018, July). A Systematic Literature Review of 21st Century Skills and Competencies in
Primary Education. *International Journal of Instruction*. 11(3): 1-16.